

**1/243 numaralı Mandıra ve ağıllar kanunu layihası ve Ziraat,
Dahiliye ve Adliye encümenleri mazbataları**

T. C.

*Başvekâlet
M. M.
M. Şubesi*

⁶
2148

14 Mayıs 1928

Büyük Millet meclisi Riyaseti celilesine

Mandıra ve ağıllar hakkında İktisat vekâleti celilesince tanzim ve Şurayı devlet riyasetinden tevdi edilen ve icra vekilleri heyetinin 9 mayıs 928 tarihli içtimaında tezekkür ve Meclisi âliye arzı tasvip olunan kanun layihası ile esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica eylerim efedim.

*Başvekil
İsmet*

Şurayidevlet Tanzimat dairesi esbabı mucibesi

İşbu kanun için İktisat vekâleti tarafından dermeyan edilmiş olan esbabı mucibe tamamen varit görülmüş ve kanun layihasının maddelerinde berveçhi zir bazı gûna tadilat icra kılınmıştır.

İkinci maddede mevkiine göre inşaatın memleketimizdeki şekilleri nazarı dikkate alınmasının muvafık olacağı düşünülerek mesakinin tuğla taş veya kerpiçten yapılabileceği gösterilmiştir.

Beşinci madde bu mühim hususla bizzat valinin alakalandırılması derpiş edilerek o suretle tadilat icra kılınmıştır.

Altıncı madde dahi yine aynı sebepla tadil ve mukâfat itası hususu tasrih olunmuştur.

Yedinci maddede ise kanun mucibince mesakini hayvaniye inşasına mecbur olanların bila özür bu vecibeyi yerine getiremedikleri halde kendilerine bir sene daha mühlet itası isdihdaf edilmiştir.

İktisat vekâleti celilesinden yazılan esbabı mucibe

Serveti milliyemizi teşkil eden envai muhtelifi hayvaniyenin memleketin geçirdiği harpler ve muteaddit istilalar dolayisile günden güne miktarı azalmış, ensali bozulmuş ve busuretle ihtiyacı mahalliyeye kifayetdemiyecek dereceyi bulmuştur. Kemiyet itibarile pek ziyade sukut eden Türkiye hayvanatı ehliyesi arasında mühim bir kimeti iktisadiyeye malik bulunan koyun ve keçiler kışın pek basit ve üstleri açık, ruzkârlara gayrı mukavim bir tarzda çalı çırpı ile çevrilmiş mahallerde iskân edilerek kışın her türlü tahripkâr tesirine ve hayvanatı vahşiyenin savletlerine maruz kalarak her sene külliyetli miktarda hayvanat mahıv ve heder olduğu görülmektedir.

Ezcümle vasatı ve şarkî Anadolu vilayetlerinin bir çok vilayetlerinde bir çok mahallerinde açıkta kışı geçiren hayvanat arasında senei haliye zarfında anî olarak kesbi şiddet eden

T. B. M. M.

Da. Encümeni

Karar N° 10

Esas N° $\frac{1}{248}$

7-1-1929

Dahiliye encümeni mazbatası

RİYASETİ CELİLEYE

Mandıra ve ağıllar hakkında İktisat vekâletince tanzim olunup Başvekâleti celileden Meclisi Âliye takdim kılınan kanun layihası ve esbabı mucibe mazbatası müzakere için encümenimize de havale buyrulmuş olduğundan mezkûr layiha ile Ziraat encümeninin mazbatası İktisat vekâleti memuru mahsusı hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Gerek Hükûmetin ve gerek Ziraat encümeninin esbabı mucibe mazbatalarında serdolanun esbap encümenimizce de varit görülerek Ziraat encümenince tadil olunan layiha esas itibarile ve ekseriyetle kabul edilmiştir.

Ancak sığır veya beygir sürüleri sahiplerinin bu mecburiyetten istisnaları münasip görülerek birinci maddedeki beygir ve sığır fıkrası çıkarılmış ve layihanın unvanı da (Ağıllar kanunu) na kalbedilmiştir.

Yapılacak ağılların evsafını gösteren ikinci maddedeki taş, tuğla ve kerpiç kelimelerinin hazfinden sonra şekle ait bazı tadilat icra olunmuştur.

Üçüncü maddedeki (Kışlaklar) yerine (ağıllar) ve (meccanen) yerine (ücretsiz olarak) kelimeleri yazılmıştır.

Dördüncü madde ile mezkûr ağılların takibi inşaatı için her mahallin en büyük mülkiye memurunun ya bizzat veya alakadar memur veya diğer eşhas vasıtalarila inşaat teftiş esası vaz olunmuştur.

Beşinci madde fazla görülerek silinmiştir.

Altıncı maddenin numarası buna göre tashih edilmiş ve dördüncü maddedeki teftiş neticelerinin takibi ile beraber en iyi ağıl yapmış olanlara mükâfat verilmesi esası kabul olunmuştur.

Yedinci maddenin numarası tashih edildiği gibi sürü sahiplerine bir sene daha mehil verilmesi ve sürülerini başkalarının meralarında kışlattırdıkları takdirde mukavelenamelerinde ağıl yaptırılmasının şart ittihaz olunması ve bu iki hükmün haricinde sürülerini ağıllarda kışlatmayan hayvan sahiplerinin cezayi nakdi ile mahkûmiyetleri kabul olunmuştur.

Sekizinci ve dokuzuncu maddeler yedinci ve sekizinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Anifülarz esbaba binaen ekseriyetle kabul olunan mezkûr layiha ile evrakı müteallikasının Riyaseti celileye takdimine karar verilmiştir.

Havalesi mucibince Adliye encümenine tevdi olunur.

Âz	Âza	Âza	Âzr	Kâ.	M. M.	R. V.	Da. E. R.
	Bazı maddelerine muhalifim	Ankara		kars	Bazı maddelerine muhalifim		Tekirdağı
	Rize	Talat		Halit	Malatya		M. Cemil
	Atıf				A. Muttalip		
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Muhalifim	Çorum					Kars	
Eskişehir	J. Kemal					Baha Tali	
Sait	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
	Amasya			Malatya	Zonguldak	Rize	Balıkesir
	İ. hakkı			Vasıf	Rifat	Esat	Fahrettin

Adliye encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Mandıra ve Ağıllar hakkında İktisat Vekâleti tarafından tanzim edilen kanun layihası Bş. V. in 14/5/928 tarih ve $\frac{6}{2148}$ numaralı teskeresile Devlet Şurası Tanzimat dairesi ve Ziraat ve Dahiliye encümenlerinin bubapta ki mazbatasıla birlikte Adliye encümenine tevdi edilmekle İktisat Vekili Rahmi Bf. Huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Millî servetlerimizden olan koyun ve keçilerin memleketin bir çok yerlerinde kışın açıkta kalmalarından telef olmaları hasebile bu halin devamına meydan vermemek maksadına müsteniden bu hayvanatın miktarlarıyla mütenasip genişlikte hava ve ziya girmeğe müsait ve kar ve yağmurdan muhafazaya elverişli ve vahşi hayvanların hücumundan masun olacak ve kolaylıkla temizlenebilecek şekil ve surette ağıllar inşasına sürü sahiplerinin mecbur tutulmalarına mütedair olan layiha encümenimizce kabule şayan görülmüştür.

En son layihanın tetkik edildiği Dahiliye encümeninin tadilatı esas ittihaz olunarak 3 ve 4 üncü maddelerde bazı cümle ve kelimeler üzerinde tadiller yapılmış ve 6 ıncı maddenin birinci fıkrası ağılların inşası için tayin edilen üç sene müddetin bitmesinden sonra bir sene daha uzatılması ve hele özür olmaksızın bu temdidin kabul edilmesi kanunun istihdaf ettiği maksatle telif edilir hallerden olmayacağı mülahazasile bu fıkra tayolunmuş ve yedinci madde yalnız ceza hükümlerinden bahis olmak üzere yeniden yazılmıştır.

Layihanın bu tadilatla kabulü hususu Heyeti umumiyenin tasvibine arz olunur.

Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M.	Ad. E. R.
Ankara	İzmir	Kayseri	Yozgat	Kocaeli	Manisa
İhsan	Enver	Reşit	A. Hamdi	Salahattin	Mustafa Fevzi
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Balikesir	Mardin	Konya	Antalya	Sinop	Muğla
Sadık	İrfan Ferit	Musa Kâzım	A. Saki	Refik İsmail	Ali Nazmi
	Âza	Âzr	Âza	Âza	Âza
	Balıkesir	Koca eli	Bayazit	Çorum	Zonguldak
	O. Niyazi	Ragıp	Şefik	Münir	M. Nazi f

Hükümetin teklifi

Mandıra ve ağıl kanunu la yihası

MADDE 1 — Koyun keçi, sığır ve at sürüleri sahipleri işbu kanunun mevkiî meriyete vazından itibaren üç sene zarfında hayvanlarına kışlak binası inşasına mecburdurlar .

MADDE 2 — Yapılacak mesakin, sürünün miktarile mütenasip vus'atta hava ve ziya duhulüne müsait ve hayvanların kar ve yağmurdan muhafaza ve iaşesine elverişli ve hayvanatı vahşiyenin tecavüz ve duhulüne mani ve zemini kolayca temizlenmeye müsait, mevkiine göre tuğla, taş veya kerpiçten metin bir tarzda inşa olunacaktır .

MADDE 3 — Mesakini hayvaniye için sarfolunacak kereste Devlet ormanından meccanen katolunur .

Ziraat encümeninin tadilatı

Hayvanların kışlama binası kanunu

MADDE 1 — Bu kanunun neşrinden itibaren üç sene içersinde koyun, keçi, sığır veya beygir sürüleri sahipleri hayvanları için kışlama binası yapmağa mecburdurlar.

MADDE 2 — Kışlaklar sürünün miktarile mütenasip büyüklükte ve hava ve ziyanın girmesine ve lüzumunda kolaylıkla temizlenmesine müsait bir şekilde ve sürünün kar , yağmur ve vahşi hayvanlardan korunmalarına veya iaşelerine elverişli bir halde olmak üzere mahalline göre kerpiç, taş veya tuğladan yapılır

MADDE 3 — Kışlaklar için sarfolunacak kereste Devlet ormanından meccanen ve usulüne tevfi kan katolunur .

Dahilliye encümeninin tadili

MADDE 1 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren üç sene içerisinde koyun ve keçi sürülerinin ağıllarda kışlattırılması mecburidir.

MADDE 2 — Kışlakta yapılacak ağıllar her mahallin teamül ve icabına göre sürünün miktarı ile mütenasip büyüklükte ve hava ve ziyanın girmesine ve lüzumunda kolaylıkla temizlenmesine müsait bir şekilde ve sürünün kar, yağmur ve vahşi hayvanlardan korunmalarına ve işelerine elverişli bir halde sağlam olarak yapılır.

MADDE 3 — Ağıllar için sarfolunacak kereste, Devlet ormanından ücretsiz olarak ve usulüne tevfikân kesilir.

Adliye encümeninin tadili

Mandıra ve ağıllar hakkında kanun layıhası

MADDE 1 — Bu kanunun neşriden itibaren üç sene içinde koyun ve keçi sürülerinin ağıllarda kışlattırılması mecburidir.

MADDE 2 — Kışlakta yapılacak ağıllar her yerin âdet ve icabına göre sürünün miktariyle mütenasip büyüklükte ve hava ve ziya girmesine ve lüzumunda kolaylıkla temizlenmesine elverişli bir şekilde ve sürünün kar, yağmur ve vahşi hayvanlardan korunabilecek bir halde sağlam olarak yapılır.

MADDE 3 — Ağıllar için lazım olan kereste, Devlet ormanlarından hiç bir resim verilmeksizin usulüne göre kesilir.

MADDE 4 — İşbu kanunun neşrini müteakip her mahallin en büyük mülkiye memuru Encümeni vilayet veya Ziraat odası âzasından münasip göreceği zevat ile Baytar memurların kışlak mahallerine göndererek mandıra ve ağulların tarifati kanuniyeye muvafık surette inşası için icabeden tedabiri ittihaz ettirir .

MADDE 5 — Her vilayette vali, birinci maddede gösterilen müddetin hitamında ıslah ve teksiri hayvanat kanununun onuncu maddesine tevfikan müteşekkil komisyonlar marifetile yapılan mesakini hayvaniyeyi teftiş ve şeraiti lazimeyi haiz olanlarla olmıyanları bu baptaki tanzim ettireceği bir deftere tespit ettirir .

MADDE 6 — Vali beşinci maddede zikredildiği veçhile tanzim olunacak defterde en iyi mesakini hayvaniye inşa edenlere ıslahı hayvanat kanununun yirmi yedinci maddesi mucibince mükâfatı nakdiye ita etmekle beraber bu gibilerin esamisini defterile birlikte İktisat vekâletine bildirir .

MADDE 7 — komisyonca şayamı kabul özre müstenit olmaksızın işbu kanun mucibince mesakini hayvaniye inşa etmiyen sürü sahiplerine bir sene kadar daha bir müddet ita kılınır. İşbu müddetin inkizasında dahi yapmamakta ısrar eyledikleri takdirde elli lira dan üçyüz liraya kadar cezayı nakdi alınır .

MADDE 8 — İşbu kanunun icrasına İktisat, Dahiliye, Adliye vekilleri memurdur.

9 Mayıs 1928

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.	
M. Abdülhalik	Mahmut Esat	İsmet	
Mf. V.	Ma. V.	Ha. V.	Da. V.
M. Necati	Ş. Saracoğlu	D. T. Rüştü	Ş. Kaya
S. İ. M. V.	İk. V.	Na. V.	
D. Refik	M. Rahmi	Behiç	

MADDE 4 — Bu kanunun neşrinden sonra mahallin en büyük mülkiye memuru Encümeni vilayet veya Ziraat odası âzasından münasip göreceği zevat ile baytar müdür veva memurlarının, mahallerine gönderilerek bu binaların şeraiti sihhiyeye muvafık bir surette inşa ettirilmesi için icabeden tedabiri ittihaz eyler.

MADDE 5 — Her vilayette vali birinci maddede gösterilen müddetin hitamında İslah ve teksiri hayvanat kanununun onuncu maddesine tevfikan teşekkül edecek olan komisyon marifetile kışlakları teftiş ve şeraiti lazimeyi haiz olanlarla olmıyanları defteri mahsusuna kaydettirir.

MADDE 9 — Beşinci maddede zikrolunan defterdeki kayda göre en iyi kışlak yapan sürü sahiplerine ıslahı hayvanat kanununun 27 inci maddesine tevfikan mükâfat verilmekle beraber bugibilerin isimleri de İktisat vekâletine bildirilir.

MADDE 7 — Komisyonca şayamı kabul özre mustenit olmaksızın işbu kanun mucibince kışlak yapmıyan sürü sahiplerine bir seneye kadar daha mühlet verilir. Bu müddetin hitamında yapmadıkları takdirde elli liradan üçyüz liraya kadar ceza hükmolunur

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir

MADDE 9 — Bu kanunun ahkâmının icrasına Adliye, Dahiliye ve İktisat vekilleri memurdur.

MADDE 4 — Her mahallin en büyük mülkiye memuru ağılların bu kanundaki şartlara muvafik bir surette yaptırılması için bizzat veya alakadar memurlar vasıtası ile ve yahut tensip edeceği zatlar marifetile teftişat icra ve tetbirler ittihaz eder

MADDE 5 — Dördüncü maddedeki teftiş neticeleri peyderpey valiler tarafından İktisat vekâletine bildirilir. En eyi ağıl yapmış olanlara ıslahı hayvanat kanununun (27) inci maddesine tevfikan Vekâletçe mükâfat verilir .

MADDE 6 — Üç senenin sonunda kabule şayan bir özre müstenit olmaksızın sürülerini bu kanundaki şartlara muvafik ağılarda kışlatmayan sürü sahiplerine bir sene daha mehil verilir . Sürülerini başkalarının meralarında kışlatmak isteyen sürü sahipleri mer'a sahipleriyle anlaşarak ağıl yapmağa mecburdurlar .

Dördüncü senenin sonunda bu hükümler haricinde sürülerini ağılarda kışlatmayan sürü sahiplerinden hükmen elli liradan üçyüz liraya kadar cezayı nakdî alınır.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir .

MADDE 8 — Bu kanunun ahkâmının icrasına Adliye, Dahiliye ve İktisat vekilleri memurdur.

MADDE 4 — Her yerin en büyük mülkiye memuru ağılların bu kanundaki şartlara uygun surette yaptırılması için bizzat veya alakadar memurlar vasıtasıyla ve yahut tensip edeceği zatlar marifetiyle teftişat icra ve tetbirler ittihaz eder .

MADDE 5 — Yukarki maddede yazılı teftişin neticeleri peyderpey valiler tarafından İktisat Vekâletine bildirilir, en eyi ağıl yapmış olanlara ıslahı hayvanat kanununun 27inci maddesine tevfikan Vekâletçe mükâfat verilir.

MADDE 6 — Sürülerini başkalarının mer'alarında kışlatmak isteyen sürü sahipleri mer'a sahipleriyle anlaşarak ağıl yapmağa mecburdurlar .

MADDE 7 — Birinci maddede gösterilen müddet bittikten sonra bu kanunda yazılı hükümlere mugayır olarak sürülerini ağılarda kışlatmayan sürü sahipleri sulh mahkemesi kararıyle elli liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkum edilir. Tekerrürü halinde evelce verilmiş olan mahkûmiyet kararındaki miktarın iki katından aşağı olmamak üzere beş yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 9 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, ve İktisat Vekilleri memurdur.